

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

„НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА МОЛОДИХ”

Матеріали II Міжнародної
науково–практичної конференції
студентів та молодих науковців

13–14 травня 2009 року
м. Рівне

Рівне
2009

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ НАПРЯМ

Алієва Е.Н., Заредінова Е.Р. ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН У СУСПІЛСТВІ	3
Андрієнко О.В., Базиліук О.В., Генсірук А.А., Войтович І.С. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗА ДОПОМОГОЮ ГЛОБАЛЬНИХ МЕРЕЖ	4
Балакіна Е.А., Полєвікова О.Б. СЕНСОРНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ РАНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	5
Барна О.В. МЕТОД НАВЧАЛЬНИХ ДИСКУСІЙ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ	6
Белєнька Г.В., Камонгар М. НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ КАЗКУ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ	8
Білюк І.О., Тишук В.І. ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРЕСИВНИХ ІДЕЙ ПРОВІДНИХ ВЧЕНИХ-ФІЗИКІВ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ФІЗИКИ (НА ПРИКЛАДІ НОБЕЛІВСЬКИХ ЛАУРЕАТІВ 1901-1920 РР.)	9
Блашинская И.А., Старжинская Н.С. УРОВЕНЬ РАЗВИТИЯ СЛОВАРЯ СТАРШИХ ДОШКОЛЬНИКОВ В УСЛОВИЯХ БЛИЗКОРОДСТВЕННОГО ДВУЯЗЫЧИЯ	10
Богушевич Т., Горбатова Е.В. ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	12
Бондаренко Н.О., Заредінова Е.Р. ТЕХНОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ	13
Бондарчук А. СІМ'Я ЯК ЦІННІСТЬ ДЛЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: МЕТОДИКА, ПРОЦЕДУРА ТА РЕЗУЛЬТАТИ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕТАПУ ЕКСПЕРИМЕНТУ	14
Борисова З.Н., Кондратюк О. К.Д.УШИНСЬКИЙ ПРО ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ	16
Борисова З.Н., Піхед Ю. ТЕОРІЯ ДИТЯЧОЇ ГРИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ПОГЛЯДІВ К.Д.УШИНСЬКОГО	18
Борисюк Н., Горбатова Е.В. РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКОГО ВООБРАЖЕНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ В ПРОЦЕССЕ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	19
Варич О.С. ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	20
Виноградова Т.Ю. СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У ШОТЛАНДСЬКІЙ НАРОДНІЙ ПЕДАГОГІЦІ	22
Вовк Н.П., Вареник В.В. АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАЦІВНИКІВ ДПН МНС УКРАЇНИ	23
Войтович І.С. ОСНОВНІ ВИДИ ТЕСТІВ ТА СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ТЕСТУВАННЯ	24
Войтович О.П. МІЖПРЕДМЕТНІ ЗАДАЧІ З ФІЗИКИ У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ	26
Volovik A. RURAL WOMEN IN RUSSIA - ON THE OUTSKIRTS OF EDUCATIONAL OPPORTUNITIES	27
Галатюк М.Ю. ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ УМІНЬ ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНОГО ФІЗИЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ	27
Гецько С.І. НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	28
Гнедко Н.М. ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ КУРСІВ ЛЕКЦІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	30
Деніслямова А.М., Заредінова Е.Р. ПРОБЛЕМА ГУМАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ УЧНІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	31
Джеджеря К. ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЛОКАЛЬНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ (НА ПРИКЛАДІ ПРОЕКТУВАННЯ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ)	32
Джеджеря О., Шимко О.В. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЯК ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ	34
Дикало В.І. ЕТНОМУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	35
Заредінова Е.Р. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	36
Заредінов Р.Р., Каленська В.П. МОРАЛЬНО-ДУХОВНІ ПОТРЕБИ ШКОЛЯРІВ	37
Заячківська М., Литвиненко С.А. МОРАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ ПОВЕДІНКИ	38
Зубілевич М.І., Павлуш Н. СУГЕСТОПЕДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ЗОПІ	40
Іванчук А.В., Бігунова С.А. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ VHS- ТА DVD-ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	42
Ількова Н.В., Заредінова Е.Р. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ	43
Кирильчик Е., Воронежская Л. Н. ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ ВУЗА	43
Кирильчук З., Суржук Т.Б. ФОРМУВАННЯ МИСЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	45
Колюка Д., Твердохліб І.А. ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ В ШКОЛІ	46
Концимал І., Зубілевич М.І. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	47
Корницька Ю., Кравченко Т.В. СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧІ ЦІННОСТІ СУЧАСНОГО СТУДЕНТСТВА	48
Костенко Н. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СТАРШІЙ ШКОЛІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ	49
Кузь К.В. СИСТЕМА ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ПОЗАНАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВУЗА	51

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЯК ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ

Ольга Джеджера, старший викладач, Шимко О. В., кандидат економічних наук, доцент
Європейській університет (Рівненська філія)

В умовах гуманізації освіти виникає потреба у зміцненні її творчої компоненти, що зумовлює необхідність пошуку шляхів забезпечення творчого розвитку студентів. Творчість сьогодні визначають як методологічну парадигму діяльності людини. За умови виявлення активності творчість стає провідним засобом впливу на соціально-економічну та політико-ідеологічну реальність.

Зважаючи на високий рівень інноваційності економічної сфери, завдання щодо формування творчої активності особистості стає одним із провідних задінь професійної економічної підготовки. Його значущість зростає в умовах духовного відродження українського суспільства. Адже саме творчість і творча активність (на що вказує О. Галін) є головними критеріями духовного розвитку людини [2, с. 127].

Актуальність проблеми формування творчої активності особистості зумовила посилення наукового інтересу до різних аспектів означеного феномена: філософського (Г. Давидова, О. Галін, М. Каган, П. Крамар, В. Кудрявцев, М. Морозов, В. Сагатовський); педагогічного (А. Алексюк, А. Вербицький, В. Москалюк, О. Музика, В. Паламарчук, О. Полякова, М. Скаткін, О. Суценко, О. Усова, Т. Шамова, Г. Шукіна); психологічного (К. Альбуханова-Славська, Д. Богоявленська, Л. Виготський, П. Гальперін, Д. Ельконін, А. Люблінська, В. Мясішев, В. Роменець, Р. Ткач).

Аналіз цих праць засвідчує, що досліджуване питання розглядається передусім з позицій пошуку шляхів, механізмів, умов творчої активізації особистості. Його розв'язання спирається як на нові підходи до реалізації навчально-виховного процесу у вищій школі, так і на класичні теоретичні обґрунтування проблеми творчості. Зокрема звернімося до обґрунтованого М. Бердяєвим положення про необхідні передумови творчості: «Творчість людини передбачає три елементи – елемент свободи, завдяки якій тільки й можливе творення нового і неіснуючого, елемент дару та пов'язаного з ним призначення і елемент створеного вже світу, в якому й вершиться творчий акт і в якому вона бере свій матеріал» [1, с. 544]. Нині це положення отримало методологічне підґрунтя в антропоцентричній освітній парадигмі та певну технологічну основу у вигляді активних форм і методів навчання. Це дає змогу визначати шляхи формування творчої активності особистості у контексті забезпечення умов для вільного творення, сприяння розвитку творчих потенціалів на основі її природних задатків та формування індивідуально-неповторного досвіду. Проте і сьогодні у питанні творчої активізації майбутніх фахівців економічних спеціальностей залишається низка нерозв'язаних питань, оскільки навчально-пізнавальна діяльність багатьох студентів визначається пасивністю, несамостійністю, спрямованістю на репродуктивне відтворення матеріалу.

Долаючи ці явища, не варто забувати, що (це зазначає Р. Ткач) «творча активність є умовою виявлення і розвитку творчого потенціалу особистості та механізмом реалізації її творчих здібностей» [5, с. 17]. Очевидно, ми недостатньо враховуємо присутність другого аспекту феномена – адже в умовах навчального процесу існують обмеження (часові, процедурні), які не дають змоги студентам виявити творчість у притаманному їм обсязі.

Враховуючи твердження про те, що творчий потенціал особистості утворюють складові її інтелектуальної, емоційно-почуттєвої та дієво-практичної сфери [4, с. 27–28], ми отримали підстави для висновку, що розширенню меж реалізації творчої активності може сприяти наукова робота студентів. Водночас ми глибоко переконані, що епізодичні наукові розробки окремих студентів не зарадять справі. Наукова робота може стати засобом формування творчої активності майбутніх фахівців за певних умов, до яких ми відносимо актуальність, постійність та систематичність наукових пошуків. Вони мають здійснюватися поступово, поетапно й на тлі усвідомлення як теоретичної, так і практичної значущості дослідження. У зв'язку з цим бачиться доцільним виокремити п'ять етапів організації наукової роботи студентів.

Головним завданням *першого етапу* має бути оволодіння студентами основними теоретичними та емпіричними інструментами дослідження, прийомами аналізу, узагальнення та оформлення його результатів. Тому на цьому етапі доцільно пропонувати студентам застосувати отримані під час вивчення курсу «Основи науково-дослідної роботи» для розв'язання проблемних завдань, що можуть виникнути виникають у ході обговорення питань лекцій та семінарів, практичних занять, та для виконання нескладних досліджень виокремлених проблем за допомогою реферування, спостереження, анкетування тощо. Застосування таких завдань сприятиме розвитку мислительних здібностей студентів, посиленню інтересу до самостійного розв'язання проблем, спонукатиме до роздумів, до пошуків рішення.

Другий етап може реалізуватися через підготовку та презентацію нескладних навчально-дослідницьких проєктів з навчальних курсів. Такі проєкти передбачають теоретичне обґрунтування обраної проблеми, констатацію її стану в реальних умовах та розробку пропозицій щодо поліпшення дослідженого стану. Метою цього етапу є подальше посилення інтересу студентів до наукових пошуків, удосконалення їхніх дослідницьких можливостей, необхідних для теоретичного аналізу проблеми та підбору дослідницької методики. Передумовою для творчої активізації на цьому етапі є надання права вибору проблеми дослідження, спонукання до самостійного пошуку шляхів її розв'язання.

Така робота може значно полегшити реалізацію *третього етапу*, на якому виконуються курсові роботи. Оволодіваючи на попередніх етапах певними навичками дослідження, студенти отримують кращі можливості для підготовки цих робіт. Важливо, щоб така діяльність реалізувалася як дійсно дослідницька, отже, базувалася на самостійному вивченні обраної проблеми, її аналізі, була позбавлена плагіату. Цьому можуть сприяти обґрунтування практичної значущості обраних для вивчення проблем та отриманих від їх розробки результатів, налаштування на подальшу роботу над цими проблемами під час дипломного проєктування. Бачиться можливим розвинути такі необхідні для формування творчої активності якості, як допитливість, ініціативність, самостійність, за допомогою підбору відповідних інтересам студентів тем, створення умов для ознайомлення з отриманими результатами на консультаціях, заняттях, конференціях, семінарах тощо.

Схарактеризований підхід спонукатиме студентів до участі у *четвертому етапі*, до якої доцільно залучати тих з них, які виявляють схильності до науково-дослідницької роботи. Проблематику досліджень мають становити актуальні для сучасної науки і практики теми. Мета цього етапу полягає у подальшому розвитку дослідницьких можливостей студентів, їхньої підготовці до дослідження складних проблем. Така робота може реалізуватися у формі колективної (гурткової, факультативної) чи індивідуальної. Важливим завданням педагога на цьому етапі має бути сприяння творчій самореалізації майбутніх фахівців – тобто, за словами А. Зайцевої, потяг до творчої діяльності має стати внутрішньою

потребою, діяльність набути ознак самодіяльності, а реалізація здібностей у процесі діяльності досягнути статусу самореалізації [3, с. 109].

Не варто забувати про мотивацію та стимулювання якомога більшого числа студентів до наукових пошуків. Для цього можуть бути використані переконання, власний приклад, широке інформування про отримані результати через їх презентацію на семінарах та конференціях, у засобах масової інформації, через різні форми заохочення та нагороди.

П'ятий етап науково-дослідної роботи реалізується під час виконання дипломної роботи і є підсумковим. Маючи певний досвід щодо проведення наукових досліджень, майбутні фахівці отримують підстави для здійснення теоретичного аналізу зумовленої темою досить складної проблеми, самостійного вибору дослідницьких методик, проведення констатувального дослідження та обґрунтування теоретично грамотних і практично значущих пропозицій щодо поліпшення констатованого стану досліджуваного явища.

Таким чином, залучення майбутніх фахівців економічної сфери до науково-дослідної роботи може сприяти підвищенню рівня їх творчої активності за умов систематизації такої роботи, її реалізації на послідовних етапах, кожний з яких є логічним продовженням попереднього, та наповнення наукових пошуків відповідною станом сучасної економіки та близькою інтересам студентів проблематикою.

Залучення студентів до науково-дослідної роботи – один з шляхів формування їх творчої активності. У цьому контексті окремого вивчення потребують питання мотивації і стимулювання особистості до наукових пошуків, урізноманітнення змісту і форм науково-дослідної роботи.

Список використаних джерел

1. Бердяєв Н.А. О назначении человека / Н.А. Бердяев. – М.: Республика, 1993. – 383 с.
2. Галин А.Л. Личность и творчество. Психологические этюды / А.Л. Галин. – Новосибирск: Кн. изд-во, 1989. – 126 с.
3. Зайцева А. Компоненти творчої самореалізації майбутніх учителів музики / А. Зайцева // Професійно-художня освіта України: 36 наук. пр. Вип.4. – К.; Черкаси, 2007. – С. 108 – 112.
4. Коновець С. Творчий розвиток сучасної учнівської молоді / С. Коновець // Імідж сучасного педагога. – 2006. – № 5 – 6. – С. 27 – 29.
5. Ткач Р.В. Психологічні особливості творчої активності молодших школярів у процесі фольклорно-ігрової діяльності: Дис... канд. психолог. наук / Р.В. Ткач. – К., 1999. – 186 с.

ЕТНОМУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Дикало Вікторія Ігорівна, викладач

Рівненський державний гуманітарний університет

З'ясування змісту поняття етномузичне виховання передбачає його аналіз з двох основних позицій:

1- конкретизації змісту «етномузичного» як власне музичного виховання, отже - виховання художньо – естетичного, складовою якого воно виступає;

2- висвітлення сутності музичного виховання в етнопедагогічному контексті, оскільки «етномузичне» є складовою «етновиховання» як процесу освоєння, збереження, передачі і розвитку етнокультурних мистецьких традицій.

У педагогічній теорії та практиці музика визнається як важливий інструмент формування духовного світу особистості і тому – один з найдієвіших засобів художньо – естетичного виховання. В свою чергу, художньо – естетичне виховання є складовою власне естетичного виховання, яке здійснюється засобами різних видів мистецтв, хоча в естетиці тривають дискусії щодо співвідношення «естетичного» та «художнього». Так, вважається, що естетичне на відміну від художнього властиве природі, суспільству, продуктам діяльності людини, і в тому числі – мистецтву. Художнє пов'язується саме з мистецтвом, процесами його творення і освоєння.

Наприклад, на думку В.Алексєєва «не кожне естетичне виховання є художнім, однак художнє – обов'язково естетичне. Центральне місце художнього виховання в системі естетичного виховання зумовлюється тим, що мистецтво формув і розвиває ті якості, котрі необхідні усім» [2, с. 14].

Н.Є. Миропольська, розглядаючи логіку взаємозв'язків естетичного і художнього, також доходить висновку про те, що хоча взаємини естетичного і художнього неоднозначні, їх об'єднує ставлення до життя, яке і є рушійною силою мистецтва [5, с. 26].

Вказаний аспект взаємозв'язку художнього виховання та власне естетичного є важливим для розуміння досліджуваного нами явища етномузичного виховання, оскільки актуалізує спрямованість процесу «етно» - складової музичного виховання не тільки на освоєння так званих національних елементів музичної мови, а на формування активної ціннісної позиції особистості у ставленні до національної культури, наслідування етнокультурних традицій засобами музики.

Існує цілий ряд визначень естетичного виховання, які пропонуються дослідниками даного поняття. Проте цей ряд не є суперечливим, хоча і висвітлює окремі аспекти естетичного і власне художньо – естетичного виховання – спрямованість на формування різних форм естетичної (художньо – естетичної) свідомості (сприймання, почуття, інтерес, потреба, смак, ідеал, ціннісне ставлення до мистецьких і життєвих явищ тощо), спрямованість на виховання естетичної культури як результату естетичного виховання (в тому числі і засобами мистецтва) і т.д.

Художньо – естетичне виховання особистості можемо узагальнено представити як процес взаємодії її художньо – естетичної свідомості і художньо - естетичної діяльності, яка відбувається під педагогічно спрямованим впливом мистецтва і результатом якої виступають різні форми естетичного ставлення особистості до мистецтва і оточуючого світу – естетичні емоції, переживання, почуття, інтереси, потреби, оцінки, судження, смаки, ідеали тощо [4].

Питання музичного виховання, яке є складовою художньо – естетичного, широко висвітлюється сучасною педагогічною наукою (Л.О. Хлебнікова, О.П. Рудницька, Л.М. Масол, В.Д. Шульгіна, О.В. Михайличенко, О.Я. Ростовський, В.В. Мішеченко та ін.) Передусім воно розглядається як складова духовного розвитку людини через формування її емоційної сфери.

На сучасному етапі музичне виховання має підпорядковуватись завданням становлення національної культури і тому розглядається як засіб такого розвитку людини, який через усвідомлене освоєння музичного мистецтва забезпечує